

REDAKSİYAYA MƏKTUB

Hörmətli redaksiya!

Prof. X.İsmayılovun görkəmli rus kitabxanaşünas alimi K.İ.Abramov haqqında yazdığı bir məqalədə¹ tarixi faktlar təhrif edilmiş, bir sıra düzgün olmayan fikirlər özünə yer almışdır. Məqalədə sözü gedən hadisələrdə bilavasitə iştirakım məni təhrif edilən faktlara, səhv fikirlərə aydınlıq gətirməyə sövq etdi. Məqalənin tarixə qalmasını nəzərə alaraq mənim bu məktubuma jurnalda yer ayrılması məqsəd uyğun olardı.

*Hörmətlə
prof. A.A.Xələfov*

Təzkib

TARİXİ FAKTLARI TƏHRİF ETMƏK KİMƏ LAZIMDIR?

Bu günlərdə Moskva Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin nəşriyyatı görkəmli rus kitabxanaşünas alimi, professor K.İ.Abramovun 90 illiyinə həsr edilmiş “Konstantin İvanoviç Abramov – alim, kitabxanaçılıq təhsilinin təşkilatçısı, pedaqoq” (Moskva, 2010, 230 s.) adlı kitab nəşr etdirmişdir. Bu məcmuədə 21 müəllifin məqaləsi dərc edilmişdir. Həmin yazılardan biri də prof. X.İ.İsmayılovun “K.İ.Abramov-alim, kitabxanaşünas, tarixçi, müəllim, Azərbaycanın dostu” məqaləsidir.

Məqalədə respublikamızda kitabxanaşünaslıq məsələləri, kitabxanaçı kadrların hazırlanması və müəllifin özü haqqında yanlış fikirlər özünə yer tapdığından bu səhvlərə aydınlıq gətirmək üçün öz mülahizələrimi bildirməyi lazım bildim.

Öncə qeyd etmək istəyirəm ki, RSFSR-in Əməkdar elm xadimi, pedaqoji elmlər doktoru, professor K.İ.Abramov görkəmli tədqiqatçı alim, elm və təhsil təşkilatçısı idi. Rusiyada kitabxanaşünaslığın inkişafında, xüsusilə həmin ölkədə kitabxana işi tarixinin yaradılmasında onun xidmətləri danılmazdır. O, həm də sadə, təvazökar, zəhmətkeş, obyektiv, həqiqəti sevən bir insan idi. Əgər özü sağ olsa idi, Xəlil İsmayılovun onun ünvanına yazdığı həqiqətdən uzaq “tərifləri” rədd edərdi. Bizdən hələ o qədər də uzaqlaşmamış tarixi gerçəklikləri təhrif edən belə bir məqalənin çap edilməsinə təvazökar alim heç vaxt icazə verməzdi. Professor K.İ.Abramov heç zaman razı olmazdı ki, vaxtilə sıx dostluq etdiyi Azərbaycan kitabxanaşünas alimlərinin xid-

---

¹ Константин Иванович Абрамов–ученый, организатор библиотечного образования, педагог. – Москва, 2010, с. 43-52.

mətləri onun ayağına yazılsın. Buna görkəmli alimin vicdanı qətiyyənlə yol verməzdi.

İndi isə keçək məqalədə təhrif edilmiş fikirlərin təhlilinə.

Məqalədə yazılır: “Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının üzvü, Azərbaycanın Əməkdar mədəniyyət işçisi, tarix elmləri doktoru, professor A.Xələfov da K.İ.Abramov kimi kitabxana işi tarixinin öyrənilməsinə böyük əhəmiyyət vermişdir. Burada, şübhəsiz, K.İ.Abramovun təsiri görünür”.

Fakt: Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrasında 1955-ci ildən, yəni filologiya fakültəsinin kitabxanaçılıq şöbəsini qurtarıqdan sonra müəllim saxlanılan Abuzər Xələfova “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi (1920-1932-ci illər)” adlı mövzu o dövrdə Azərbaycan MEA Tarix İnstitutunun direktoru EA-nın müxbir üzvü, professor Z.İbrahimov tərəfindən təklif edilmiş, 1957-ci ildə BDU-nun Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrası ilə Azərbaycan tarixi kafedrası tərəfindən namizədlik dissertasiyası mövzusu kimi təsdiq edilmişdir. O zaman həmin kafedranın müdiri vəzifəsində respublikamızın görkəmli bibliograf alimi, filologiya elmləri namizədi, dosent Ə.Qəhrəmanov işləyirdi. Mən - Abuzər Xələfov isə K.İ.Abramovla 1962-ci ildə Moskva şəhərinə ezamiyyətə gedərkən tanış olmuşam. Belə olan halda hələ heç bir ünsiyyətimiz və ya tanışlığımız olmaya-olmaya K.İ.Abramov mənə necə məsləhət verə bilərdi?! Xəlil İsmayılovun bu yanlış faktı haradan götürdüyü məlum deyil!..

Bəs görəsən Abuzər Xələfovun BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının həqiqi üzvü (akademiki) olmağını üzv kimi verməkdə, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi olduğunu danmaqda, yalnız Əməkdar mədəniyyət işçisi fəxri adını göstərməkdə məqalə müəllifinin məqsədi nədir? Bizcə, əsl şəxsiyyət hər hansı bir insan haqqında fikir söyləyərkən onun haqqını tapdalamaq, həqiqəti olduğu kimi yazmalı, heç bir təhrifə yol verməməlidir.

Məqalədə həmçinin Azərbaycan Respublikası müstəqillik qazandıqdan sonra Bakı Dövlət Universiteti Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin qarşısında duran elmi və tədris məsələlərinin həllində K.İ.Abramovun böyük xidmətinin olması, tədris planlarının onun bilavasitə tövsiyəsi və məsləhəti ilə tərtib edilməsi, tədris planına yeni ixtisas fənlərinin salınması göstərilir.

Müəllif yazır: “Yeni fənlər və yeni tədris planları Azərbaycanda yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrların hazırlanmasında müasir mərhələyə keçidin başlanğıcı oldu. Bütün bunlarda K.İ.Abramovun xidməti böyükdür”.

Bu fikirlər həqiqətdən çox-çox uzaqdır.

1998-ci ildə SSRİ Dövlət Xalq Təhsili Komitəsinin göstərişi ilə SSRİ Mədəniyyət Nazirliyinin yanında fəaliyyət göstərən kitabxanaçılıq təhsili üzrə tədris-metodik şurası ilə razılaşdırılmış və təsdiq olunmuş nümunəvi tədris

planı əsasında işlənmiş yeni tədris planı tərtib etmək nəzərdə tutulmuşdu. Ölkədə yüksək ixtisaslı kitabxanaşünas-biblioqraf kadrlar hazırlayan dövlət universitetləri və pedaqoji institutlar üçün yeni tədris planı hazırlamaq məqsədilə xüsusi komissiya yaradılmışdı. Bakı Dövlət Universiteti Kitabxanaçılıq fakültəsinin dekanı, prof. A.Xələfov həmin komissiyanın sədri təyin edilmişdi. Bu komissiyanın tərkibinə Bakı, Vilnüs, Dağıstan, Türkmənistan, Kişinyov dövlət universitetlərindən və Tallin, Tibilisi, Çimkənd pedaqoji institutlarından 8 nəfər üzv daxil edilmişdi. Komissiyanın tərtib etdiyi yeni tədris planı 1989-cu ildə SSRİ Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən nümunəvi tədris planı kimi təsdiq olundu.

Digər tərəfdən, məlumdur ki, respublikamız 1991-ci ildə müstəqillik əldə etmişdir. Müstəqilliyin ilk illərində, yəni 1991-ci ildən 1994-cü ilə qədər BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı prof. A.Xələfov olmuş və həmin dövrdə K.İ.Abramovun bu fakültə ilə heç bir əlaqəsi olmamışdır. 1994-cü ildən fakültəyə prof. X.İsmayılov rəhbərlik etməyə başlamışdır. K.İ.Abramov isə 2001-ci ildə vəfat etmişdir. Həmin dövrdə K.İ.Abramov nə Azərbaycanda olmuş, nə də BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin tədris planları və proqramları Moskvada müzakirə edilmişdir. Belə olduğu tərzdə K.İ.Abramovun xidməti harada və necə özünü göstərə bilərdi?!

Məsələyə aydınlıq gətirmək üçün qeyd etməliyəm ki, Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin ilk illərindən başlayaraq Təhsil Nazirliyi tədris planlarını və proqramlarını, hazırlamaq üçün əmrlər vermiş, müvafiq təlimatlar təsdiq etmiş, təhsil standartlarını yaratmaq üçün Təhsil Nazirliyinin yanında xüsusi komissiya yaradılmışdır. Kitabxanaşünaslıq-informasiya ixtisası üzrə təhsil standartlarını işləyib hazırlamaq isə məhz professor A. Xələfovun sədrliyi ilə yaradılan komissiyaya tapşırılmışdır. Komissiyanın işində fakültənin dosentlərindən R.Kazımov və N.İsmayılov da yaxından iştirak etmişdir.

Bu komissiya müstəqilliyin ali təhsil qarşısında qoyduğu vəzifələrə müvafiq kitabxanaşünaslıq-informasiya ixtisası üzrə təhsil standartlarını hazırlamış, bu standartlarda tədris planlarına salınacaq bütün fənlər öz əksini tapmışdır. Beləliklə, tədris planlarına daxil edilən yeni fənlər Xəlil İsmayılovun dediyi kimi K.İ.Abramov tərəfindən yox, Təhsil Nazirliyinin müvafiq komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilmişdir. BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin tədris planları fakültənin kafedra müdirləri prof. A.A.Xələfov, prof. Z.B.Əliyev, prof. B.V.Allahverdiyev, dos. T.F.Quliyev tərəfindən hazırlanmış, Kitabxanaşünaslıq, Biblioqrafiyaşünaslıq, Kitabşünaslıq, Kitabxana resursları və məlumat axtarış sistemləri kafedralarında və fakültə elmi şurasında müzakirə olunaraq təsdiq edilmişdir. Həmçinin fakültənin tədris planı Təhsil Nazirliyinin Kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiyaşünaslıq,

kitabşünaslıq üzrə elmi-metodik şurası (sədr prof. A.A.Xələfov) tərəfindən təsdiq edilmişdir. Bunlardan başqa, fakültənin kollektivi 40-a yaxın fənn proqramı, 35-dən çox dərs vəsaiti, 10-dan çox dərslik yazıb çap etdirmişdir. Bütün proqramlar, dərs vəsaitləri və dərsliklər Azərbaycan dilində yazıldığından, Moskvada yaşayan və Azərbaycan dilini bilməyən K.İ.Abramovun onların hazırlanmasında, redaktəsində və çapında heç bir xidməti ola bilməzdi!..

Məqalədə prof. X.İsmayılovun özü haqqında verdiyi məlumatlar da yanlışdır. Onun yazdığını tərcümə edirik: “K.İ.Abramovun Bakıya gəlişi zamanı, onunla tanış olarkən mən hələ ADU-nun Kitabxanaçılıq fakültəsinin tələbəsi idim. Onunla ünsiyyət zamanı yəqin ki, çox maraq ifadə etdiyim üçün onun diqqətini öz sadə şəxsiyyətimə cəlb etdim”.

Zənnimizcə, hörmətli oxucu üçün hər şey aydındır.

Daha sonra X.İsmayılov yazır: “Bu zamandan o mənim həyat yoluma daxil olub. Onun məsləhəti ilə mən aspiranturaya daxil oldum.”

Yenə də faktlara müraciət edək. X.İsmayılov 1972-ci ildə BDU-nun Kitabxanaçılıq fakültəsinin axşam şöbəsini bitirib. BDU-nun aspiranturasına 1976-cı ildə daxil olub, 1978-ci ildə oranı bitirib.

K.İ.Abramov isə ilk dəfə Bakıya 1981-ci ilin oktyabr ayında Bakıda keçirilən Kitabxanaşünaslıq-bibliografya təhsili üzrə elmi-metodik şuranın iclasında iştirak etmək üçün gəlib.

Göstərdiyimiz faktlardan məlum olur ki, K.İ.Abramov Bakıya Xəlil İsmayılovun universiteti bitirməsindən on il sonra, aspiranturaya daxil olmasından isə 6 il sonra gəlmişdir. Sual olunur: bu tarixi faktları təhrif etmək X.İsmayılovun nəyinə lazımdır?!

Daha sonra Xəlil İsmayılov yazır: “K.İ.Abramov mənim kimi fakültənin müəllimi Nadir İsmayılovun da namizədlik dissertasiyasının müdafiəsinə kömək etmişdir.”

Bu fakt da dəqiq deyildir. Nadir İsmayılov ixtisasca bibliografdır, dissertasiyasının mövzusu isə “Tələbat üzrə regional kitabxana-bibliografya resurslarının yerləşdirilməsi vəziyyəti və təkmilləşdirilməsi” adlanır. O zamanlar Bakıda kitabxanaşünaslıq-bibliografya ixtisası üzrə müdafiə şurası olmadığından BDU-nun rektorluğu Nadir İsmayılovun dissertasiya işini müdafiə üçün Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutuna göndərmişdi. Həmin dissertasiya işi prof. Y.S.Zubovun rəhbərlik etdiyi “Sahəvi bibliografya” kafedrasında müzakirə edilib müdafiəyə tövsiyə olunmuşdu.

Beləliklə, K.İ.Abramov ona daxli olmayan bir dissertasiya işinin müdafiəsinə necə kömək edə bilərdi?

Məqalədə Xəlil İsmayılov yazır: “K.İ.Abramov Bakını çox sevirdi və bir necə dəfə Bakıda olmuşdur”. Bu fikir də düzgün deyildir. Çünki K.İ.Abramov Bakıda cəmi bir dəfə - 1981-ci ildə olmuşdur.

Xəlil İsmayılov sonra qeyd edir ki, 1982-ci ildə Bakıda ölkənin kitabxanaçılıq ali məktəblərinin ümumittifaq yığıncağı keçirilmişdir. İkinci abzasda isə yazır ki, bu, ali kitabxanaçılıq təhsilinə həsr edilmiş birinci konfrans idi. Bilmək olmur bu, yığıncaqmı, yoxsa konfransmı olmuşdur? “Birinci konfrans” ifadəsinin də izaha ciddi ehtiyacı var. Necə ola bilərdi ki, Sovet dövlətinin mövcud olduğu 64 il ərzində kitabxanaçılıq təhsilinə dair 1-ci konfrans keçirilsin, özü də Bakıda?! Görəsən, bu yanlış məlumatı professor Xəlil İsmayılov haradan götürüb?!

Daha sonra müəllif yazır: “Nəticə olaraq konfrans ali kitabxanaçılıq təhsilinə dair vahid tipik tədris planı qəbul etmişdir”.

Təəssüf ki, prof. X.İsmayılovun yazdığına əksinə olaraq 1982-ci ildə Bakıda nə belə konfrans keçirilmiş, nə də tədris planı təsdiq edilmişdir!..

Doğrudur, 1981-ci il oktyabrın 28-30-da Bakıda SSRİ Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyinin ali təhsil üzrə tədris-metodik şurasının yanında olan Kitabxanaçılıq-bibliografiya təhsili üzrə elmi-metodik şurasının iclası keçirilmişdir. SSRİ-nin o dövrdəki ənənəsinə görə elmi-metodik şuranın səyyar iclasları ayrı-ayrı müttəfiq respublikalarda və regionlarda da keçirilirdi. Belə seçim zamanı həmin respublikalarda ali kitabxanaçılıq təhsili sahəsində əldə edilmiş qabaqcıl təcrübə nəzərə alınır.

Məlum olduğu kimi, XX əsrin 70-80-ci illərində respublikamızda ali kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafı sahəsində olduqca böyük uğurlar əldə edilmişdi. BDU-nun Kitabxanaçılıq fakültəsi SSRİ-nin ən qabaqcıl fakültələrindən biri hesab edilirdi. Fakültənin dekanı, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun fəaliyyəti respublikamızdan çox-çox uzaqlarda məlum idi. O, SSRİ Kitabxanaçılıq-bibliografiya təhsili üzrə elmi-metodik şurasının üzvü, V.İ.Lenin adına SSRİ Dövlət Kitabxanasının yanında fəaliyyət göstərən və SSRİ-də yeganə olan kitabxanaşünaslıq-bibliografiya ixtisası üzrə “İxtisaslaşdırılmış doktorluq dissertasiyası” müdafiə şurasının üzvü, SSRİ Ali Attestasiya Komissiyasının rəyçisi idi. Fakültədə hələ RSFSR ali məktəblərində tətbiq edilməyən, Amerika və Avropa ölkələri tədris planlarına müvafiq tərtib edilmiş, Vilnus Dövlət Universitetinin kitabxanaşünaslıq-bibliografiya ixtisası üzrə beşillik tədris planı tətbiq edilmişdi. Fakültə kitabxanaşünaslıq-bibliografiya elmləri üzrə öz elmi əsərlərini nəşr edirdi. SSRİ miqyasında görkəmli alim kimi tanınmış prof. A.Xələfov Moskvada, Kiyevdə, Daşkənddə namizədlik və doktorluq dissertasiyalarının müdafiələrində opponenet və şura üzvü kimi çıxışlar edirdi. Məhz fakültənin və onun dekanı prof. A.Xələfovun xidmətlərini nəzərə alan elmi-metodik şuranın sədri L.P.Boqdanovun təklifi ilə BDU-nun təcrübəsini öyrənmək məqsədi ilə kitabxanaşünaslıq-bibliografiya ixtisası üzrə elmi-metodik şuranın növbəti iclası Bakı şəhərinə salınmışdı. Ancaq nədənsə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin hazırkı dekanı prof X.İsmayılov elmi-metodik şuranın Bakıda keçiril-

məsini K.İ.Abramovun xidməti kimi qələmə verir. K.İ.Abramov ancaq bu şuranın üzvlərindən biri idi. Şuranın harada keçirilməsini isə sədr müəyyənləşdirdi. Deməli, şuranın Bakıda keçirilməsini şuranın sədri, Moskva Dövlət Mədəniyyət Universitetinin rektoru L.P.Boqdanov təklif etmişdi.

Kitabxanaşünaslıq-bibliografiya ixtisası üzrə elmi-metodik şuranın Bakı şəhərində 1981-ci il oktyabrın 28-30-da keçirilən iclasında “Sov İKP MK-nın XXVI qurultayının qərarları ilə əlaqədar Kitabxanaçılıq fakültələrinin və ali məktəblərin vəziyyəti və vəzifələri” məsələsi müzakirə edilmişdir. Elmi-metodik şurada BDU-nun rektoru akademik F.M.Bağırzadə, şuranın sədri, Moskva Dövlət Mədəniyyət Universitetinin rektoru L.P.Boqdanov giriş sözü ilə çıxış etmiş, RSFSR Mədəniyyət Nazirliyinin elmi müəssisələr üzrə baş idarsinin rəisi L.N.Romanov məruzə etmişdir. Həmçinin SSRİ-də ali kitabxanaçılıq təhsilinin vəziyyəti və ayrı-ayrı problemləri haqqında A.A.Şilov, S.M.Dubauskas, K.İ.Abramov, A.B.Sokolov, V.İ.Çepelov, A.A.Xələfov, L.Ş.İliçova və başqaları çıxış etmişdir.

Daha sonra Xəlil İsmayılov yazır: “Konfransın Bakıda keçirilməsi Kitabxanaçılıq fakültəsinin imicini qaldırmış, universitet rəhbərliyi fakültəyə daha böyük diqqət yetirməyə başlamışdır. Bütün bunlar K.İ.Abramovun təşəbbüsünün nəticəsidir.”

Müəllifin yazdığına görə, guya K.İ.Abramovun təşəbbüsü olmasa imiş, universitet rəhbərliyi o dövrdə universitetin ən qabaqcıl tərkib hissələrindən biri olan Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinə diqqət yetirməzmiş! Bu fikrlə razılaşmaq qətiyyəən mümkün deyildir!..

Elmi-metodik şuranın iclasından sonra Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq fakültəsi ilə Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutu arasında əməkdaşlıq haqqında müqavilə imzalandı. Bu müqavilə BDU-nun Kitabxanaçılıq informasiya fakültəsinin dekanı prof. A.A.Xələfov və Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutunun rektoru L.P.Boqdanovun imzası ilə təsdiq edildi. Göründüyü kimi bu müqavilənin rektor və dekan tərəfindən imzalanmasına baxmayaraq, Xəlil İsmayılov bunu da K.İ.Abramovun xidməti kimi qeyd edir.

Nəhayət, Xəlil İsmayılov məqalədə yazır: “Universitetdə mən laborantlıqdan Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanına qədər bir yol keçmişəm, professor olmuşam. Mən bütün həyat yolumda K.İ.Abramovun köməyini və müdafiəsini hiss etmişəm.”

Xəlil İsmayılovun irəli sürdüyü bu müddəanın düzgünlüyünü və səmimiyyətini bilmək üçün onun həyat yolu haqqında qısa arayışa nəzər salaq.

Xəlil İsmayılov 1967-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin axşam şöbəsinə daxil olmuş, 1972-ci ildə həmin fakültəni bitirmişdir. 1974-cü ildə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı və Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri prof.Abuzər Xələfovun təqdimatı ilə Kitabxanaşünaslıq kafedrasına laborant vəzifəsinə işə qəbul

edilmişdir. 1976-cı ildə prof. Abuzər Xələfovun tövsiyəsi və zəmanəti ilə Kitabxanaşünaslıq kafedrasına aspirant qəbul edilmişdir. Prof. Abuzər Xələfovun razılığı ilə kafedra prof. Abuzər Xələfovu Xəlil İsmayılovun elmi rəhbəri təyin etmişdir. Elmi rəhbərin məsləhəti ilə X.İsmayılov üçün “Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda partiya kitabxanaları (tarixi, müasir vəziyyəti və inkişaf perspektivləri)” mövzusu dissertasiya işi kimi təsdiq edilmişdir. Xəlil İsmayılov dissertasiya işini aspirantura təhsil müddətində yazıb başa çatdırmamış, 1978-ci ildə aspiranturayı bitirmişdir.

X.İsmayılov 1979-cu ildə prof. Abuzər Xələfovun tövsiyəsi və təqdimatı əsasında Kitabxanaşünaslıq kafedrasına müəllim, 1984-cu ildə isə baş müəllim vəzifəsinə keçirilmişdir. O dövrdə Bakı şəhərində 05.25.03 indeksi, Kitabxanaşünaslıq-bibliografiya ixtisası üzrə ixtisaslaşdırılmış müdafiə şurası olmadığından 1983-cü ildə prof. Abuzər Xələfov Bakı Dövlət Universitetinin rektorluğuna müraciət etmiş, Xəlil İsmayılovun başa çatdırdığı və universitetin Kitabxanaşünaslıq kafedrasında müzakirə edilib müdafiəyə layiq görülmüş “Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda partiya kitabxanaları (tarixi, müasir vəziyyəti və inkişaf perspektivləri)” mövzusunda dissertasiya işinin Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutunda fəaliyyət göstərən 05.25.03 - Kitabxanaşünaslıq-bibliografiya üzrə ixtisaslaşdırılmış elmi şurasına göndərilməsini xahiş etmişdir. 1983-cü ilin axırında rektorluq xüsusi məktubla Xəlil İsmayılovun dissertasiya işini Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutuna göndərmişdir. Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutunun rektorluğu dissertasiya işini qəbul etmiş və onun növbədənənar müdafiəsinin təşkilinə icazə vermişdir.

Xəlil İsmayılov dissertasiya işini 1984-cü ilin axırlarında Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutunda müdafiə etmişdir. O, 1986-cı ildən Kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti vəzifəsində işləyir.

1994-cü ildə prof. Abuzər Xələfov öz ərizəsi ilə dekan vəzifəsindən çıxarkən dos. Xəlil İsmayılovun öz yerinə dekan vəzifəsinə təyin edilməsi haqqında rektorluğa təqdimat vermişdir. BDU-nun rektoru məhz bu təqdimata müvafiq dos. Xəlil İsmayılovu dekan vəzifəsinə təyin etmişdir. Belə bir sual ortaya çıxır: rektorluq nə üçün fakültənin dekan müavinləri vəzifəsində işləyən dos. Fərman Bayramovu və dos. Aşur Əliyevi dekan vəzifəsinə təyin etməmişdi? Çünki bu iş bilavasitə prof. Abuzər Xələfovun təqdimatı və təqdiri ilə edilmişdi. 1994-cü ildən sonra Xəlil İsmayılov 4 dəfə dekan vəzifəsinə seçilmişdir. Hər dəfə dos. Xəlil İsmayılovun namizədliyi prof. Abuzər Xələfovun təşəbbüsü ilə Kitabxanaşünaslıq kafedrası tərəfindən irəli sürülmüşdür.

XX əsrin 80-ci illərinin axırlarında prof. Abuzər Xələfovun təşəbbüsü və tövsiyəsi ilə Xəlil İsmayılova “Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin metodik təminat sistemi. 1918-2000-ci illər (tarixi, müasir vəziyyəti və pers-

pektivləri” mövzusunda doktorluq dissertasiyası işi təsdiq edilmişdir. Prof. Abuzər Xələfov dissertasiya işinin elmi məsləhətçisi təyin edilmişdir. Dos. Xəlil İsmayılovun dissertasiya işi dəfələrlə Kitabxanaşünaslıq kafedrasında müzakirə edilmiş, 2003-cü ildə prof. Abuzər Xələfovun məsləhətçi kimi müsbət rəyi ilə müdafiəyə layiq görülmüşdür.

2004-cü ildə Abuzər Xələfovun Azərbaycan Respublikası Ali Attestasiya Komissiyasına yazdığı məktuba müvafiq olaraq AAK 05.25.03 – Kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiyaşünaslıq; kitabşünaslıq və 07.00.02 - Vətən tarixi indeksləri üzrə birdəfəlik müdafiə şurasını təsdiq etmişdir.

Dos. X.İsmayılov 2004-cü ilin mayında doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir. Dos. Xəlil İsmayılov 2009-cu ildə AAK tərəfindən Kitabxanaşünaslıq kafedrası üzrə professor vəzifəsinə təsdiq edilmişdir. Professor vəzifəsinə seçilməyin rəsmi qaydalarına görə seçilən şəxsin elmi və pedaqoji fəaliyyəti haqqında görkəmli bir mütəxəssis müsbət rəy verməlidir. Prof. A.A.Xələfov dos. Xəlil İsmayılova həm professor vəzifəsinə seçilərkən, həm də iş AAK-a göndərilərkən müsbət rəy vermişdir.

Həmçinin Abuzər Xələfov Xəlil İsmayılovun müxtəlif illərdə nəşr edilmiş “Kitabxana işinin təşkili və idarə edilməsi” dərsliyinin, “Kitabxana menecmenti” adlı dərslərinin və “Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin metodik təminatı sisteminin tarixi inkişafı” monoqrafiyasının elmi redaktoru, eləcə də tərtib etdiyi bütün metodik vəsaitlərin və proqramların redaktoru olmuşdur.

Faktlardan göründüyü kimi, Xəlil İsmayılov 2004-cü ildə doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmiş, 2009-cu ildə isə professor vəzifəsinə təsdiq olunmuşdur. Sual olunur: 2001-ci ildə vəfat etmiş K.İ.Abramov öz ölümündən 3 il sonra elmlər doktoru, 8 il sonra isə professor olan Xəlil İsmayılova nə cür kömək edə bilərdi?! Bu iddia ağılasığmaz deyilmi?!

Hörmətli redaksiya, Xəlil İsmayılov haqqında verilən bu qısa arayış onun K.İ.Abramov barədə dediklərini təsdiq edirmi? Əlbəttə, yox! Bu arayışdan məlum olur ki, Xəlil İsmayılovun keçdiyi bütün həyat yolu, əldə etdiyi müvəffəqiyyətlər və nailiyyətlər Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Prezident təqaüddçüsü, 50 ilə yaxın Kitabxanaşünaslıq kafedrasına müdirlik etmiş, 25 il Kitabxanaçılıq-infomasiya fakültəsinin dekanı işləmiş, Azərbaycanda elmi kitabxanaşünaslıq məktəbi yaratmış tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun adı və böyük zəhməti ilə bağlıdır.

Xəlil İsmayılov isə öz ustadının, namizədlik və doktorluq dissertasiyalarının elmi rəhbəri olmuş, onu dekan vəzifəsinə irəli çəkmiş bir şəxsin xidmətlərini unutmamaqla, həyatda qazandığı bütün nailiyyətləri öz fəaliyyətində heç bir xidməti olmayan xarici alimin adına çıxarmaqla öz

ustadına və mənsub olduğu Azərbaycan milli kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinə hörmətsizlik etmirmi?!

Qədim yunan dramaturqu Aqafon demişkən: “Hətta tanrılar da keçmişi dəyişə bilməz.”

Hörmətlə,

A.A.Xələfov
Azərbaycan Respublikasının
Əməkdar elm xadimi, BMT
yanında Beynəlxalq İnformasi-
yalaşdırma Akademiyasının
akademiki, tarix elmləri doktoru,
professor